

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

1.Mf.31.056/2021/11.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság az Ikanov Ügyvédi Iroda (felp. képv. címe., ügyintéző: dr. Ikanov Gábor ügyvéd) által képviselt Felperes1 (felperes címe) felperesnek a Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda (alp. képv. címe, ügyintéző: dr. Nagy Szilárd ügyvéd) által képviselt Alperes1 (alperes címe.) alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 22.M.71.416/2020/5. számú ítélete ellen az alperes által 6. sorszámon előterjesztett fellebbezés és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a gondozási többletköltség, a háztartási-, ház körüli kisegítő többletköltség és járadék, a közlekedési és kísérő többletköltség és járadék, valamint a keresetveszteség tekintetében helybenhagyja, a sérelemdíj és a perköltség, valamint az eljárási illeték és az állam által előlegezett költség vonatkozásában megváltoztatja, és a sérelemdíj összegét 2.000.000 (kétmillió) forintra, a felperest megillető perköltséget 1.085.000 (egymillió-nyolcvanötezer) forintra emeli fel, az alperes perköltségét mellőzi. Megállapítja, hogy az alperes 536.000 (ötszáz-harmichatezer) Ft eljárási illeték és 224.500 (kettőszázhuszonnégyezer-ötszáz) forint szakértői költség megfizetésére köteles. A felperes terhén maradó 78.909 (hetvennyolcezer-kilencszázkilenc) Ft szakértői díjat a Magyar Állam viseli.

A másodfokú bíróság kötelezi az alperest, hogy az állam javára – külön felhívásra – fizessen meg 715.200- (hétszáztizenötezer-kettőszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

s

Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás

[1] A felperes 2006. szeptember 4. napjától állt az alperes alkalmazásában határozatlan idejű munkaviszonyban, 2012. november 1. napjától gépjárművezető munkakörben. A felperesnél 2014. február 12-én befagyott vállszindrómát diagnosztizáltak, melyre gyógyszert és szteroid injekciót kapott, és fizikotepiába kezdett. A felperest 2014. február 12-től 14-ig, majd március 10-étől táppénzes állományba vették, melyet 2014. március 21-én szüntettek meg arra tekintettel, hogy a felperes a háziorvosi ellenőrzés alkalmával úgy nyilatkozott, hogy panaszai jelentősen csökkentek, dolgozni szeretne. 2014. március 28. napján a felperes a járat teljesítését követően a küldemények kipakolását végezte a hátsó ajtón keresztül a rámpára, a gépkocsi rakterébe behajolva négy darab egymás tetejére helyezett műanyag postai egységládát húzott ki, amikor az alsó láda megakadt, a ládaoszlop felborult és a felperes jobb vállára esett. A felperes a perbeli balesettel összefüggésben a jobb váll zúzódását szenvedte el. A baleset súlyosbította a felperes jobb vállának már korábban is fennállt idült jellegű megbetegedését. A felperesnél a balesettel okozati összefüggésben a jobb vállizület mozgásai beszűkültek, a jobb kéz szorítóereje csökkent. A sérülés gyógytartama egy év volt, a felperes gyógyszeres (fájdalomcsillapító, szteroid és nem szteroid gyulladáscsökkentő készítmények) és nem gyógyszeres orvosi kezeléseiben részesült (fizikoterápia, mágneses kezelés, gyógytorna, röntgenbesugárzás), 2014. október 28-án vállát meg is műtötték. A felperesnél fennálló 30-40%-os munkaképesség csökkenésből a perbeli balesettel összefüggésben 20%-os munkaképesség-csökkenés alakult ki.

[2] Az alperes, mint társadalombiztosítási kifizetőhely 2014. április 30. napján kelt határozatával a felperes balesetét üzemi balesetnek ismerte el. A felperes 2014. március 28. napjától 2015. június 28. napjáig üzemi baleseti táppénzben részesült, 2015. június 29. napjától november 18. napjáig igazolt (orvosi) nem fizetett távollét miatt nem dolgozott. A felperest 2015. november 19. napjától keresőképesse nyilvánították. Az alperes 2015. november 25-én a felperes munkaviszonyát felmondással megszüntette egészségügyi alkalmatlanságra hivatkozással. Az alperes a felperes részére hat havi végkielégítést megfizetett. A felperes 2015. június 29. napjától 2017. június 28. napjáig baleseti járadékra vált jogosulttá, a perbeli balesettel okozati összefüggésben 15%-os mértékű üzemi baleseti egészségkárosodást állapítottak meg. A felperes 2015. június 29. napjától rokkantsági ellátásra vált jogosulttá, 2017. december 26. napjától öregségi nyugdíjas.

[3] Az alperes a munkabaleseti jegyzőkönyvben a baleset személyi tényezőinél a figyelmetlenséget jelölte meg. A hasonló balesetek megelőzésére vonatkozóan a jegyzőkönyv

tartalmazza, hogy a baleset tanúságainak oktatása megtörtént.

[4] A baleset bekövetkezését követően a felperes egyedül önmagát ellátni nem tudta, a gyógytartam ideje alatt – ideértve a tisztálkodást, öltözködést, hajmosást – a férje és fia gondoskodtak róla. A baleset következtében a háztartási és a házkörüli munkák elvégzésében is akadályoztatva volt a felperes, aki korábbi aktív életmódját sem tudta folytatni. A perbeli balesettel összefüggésben kialakult maradványalapot a jobb felső végtagot fokozottabban megterhelő mindennapi élet- és szabadidős tevékenységek elvégzésében enyhe, közepes fokban akadályozza.

Kereset és érdemi ellenkérelem

[5] A felperes keresetében 4.000.000.- forint sérelemdíj és kamatai, 458.220.- forint gondozási többletköltség és kamatai, 2.420.951.- forint háztartási- és ház körüli kisegítő többletköltség és kamatai, 920.000.- forint közlekedési és kísérő többletköltség és kamatai, 3.922.987.- forint keresetveszteség és kamatai, 2020. december 1. napjától véghatáridő nélkül havi 20.000.- forint háztartási kisegítő és házkörüli kisegítő járadék, valamint 10.000.- forint közlekedési és kísérő költségpótló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Ezen túlmenően a sikerdíjas ügyvédi megbízási szerződés szerint kérte a perköltség megállapítását, az ügyvédi munkadíjat a pertárgyérték 20%+ÁFA összegben határozta meg a csatolt megbízási szerződés alapján.

[6] Hivatkozásképpen előadta, hogy munkaköri feladatai teljesítésekor bekövetkezett sérüléséből egészségkárosodása keletkezett. Nincs külön munkáltatói utasítás az alperesnél arra vonatkozóan, hogy a gépjárműben elhelyezett postai egységládákat egyenként kellene kiszedni a rakodótérből, illetve arról, hogy a kiszedés módja a dobozok súlyától vagy a munkavállaló erejétől függne. Rendszerint több láda került mozgatásra egyszerre, mert e nélkül nem haladtak volna a munkával. Az egységládákat a járatírend szerint kellett sorba rakni, kisebb, illetve nagyobb méretű ládákkal dolgoztak. Fizikai lehetetlenség volt azokat súlyuk szerint pontosan elrendezni, mert a menetidő meg volt határozva a járatok részére.

[7] Előadta, hogy a testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi joga sérült, a baleset okozta sérülések gyökeresen megváltoztatták életét, nem tud már teljes értékű kiegyensúlyozott életet élni. Életében nagy fokú mozgáskorlátozottság alakult ki, a baleset következtében a korábbi kikapcsolódásait nem tudja gyakorolni. A balesetet megelőzően sokat úszott, teniszezett, részt vett unokái nevelésében, ezen tevékenységek elvégzésében mozgásbeszűkülése okán akadályozott, nem tud a sérült karjával emelni és a jobb oldalán

feküdni sem. Kérte értékelni a sérelemdíj körében a fizikai és szellemi állapotát, a jövőre vonatkozó kilátásait, életkörülményeit, családi és baráti kapcsolatait, illetve az ezekben bekövetkezett változásokat, valamint azt, hogy elvesztette a munkáját. Előadta, hogy korábban a háztartási munkákat kizárólagosan ő végezte, ugyancsak a ház körüli tevékenységeket is, ezeket a baleset óta nem tudja ellátni, emiatt kisegítő családtagokra és ismerősökre szorul. A baleset után családtagjai, túlnyomó részt férje és fia gondozták, mivel saját magának az ellátására nem volt képes. A tömegközlekedési eszközök biztonságos igénybevételeiben a gyógytartam időtartamában akadályoztatva volt, ezt követően is képtelen önálló közlekedésre, valamennyi helyre autóval szállítják, kontroll vizsgálatokra, rehabilitációs kezelésekre, gyógyszerterápiára, bevásárlásra, valamint hivatalos ügyek intézésére. A közlekedési többletköltség vonatkozásában a mellékletként csatolt üzemanyag árlistára hivatkozott, a kisérő körében pedig a gondozás és a háztartási és ház körüli kisegítő körében előadottakra. Előadta, hogy a perbeli balesetig meglévő természetes korú megbetegedéseiből eredő állapota a munkavégzésben őt nem gátolta, teljes értékű munkát tudott végezni. A felperes a vagyoni jellegű kártérítési igénynek kapcsán a nyújtott tevékenység ellenértékének meghatározásánál az adott évi minimál bruttó összegből indult ki. Hivatkozott e tekintetben a BH2017.403. számú eseti döntésre.

[8] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Hivatkozásképpen előadta, hogy a felperes munkavédelmi oktatáson vett részt, ahol a kézi anyagmozgatás szabályaira, a balesetmentes munkavégzésre kioktatást kapott. A felperes a baleset napján szabálytalanul végezte a munkáját, mert olyan ládákat emelt meg vagy rángatott, amelyek a női munkavállalókra elért súlykorlátozást meghaladó egymásra rakott, egymással egyben nem rögzített ládák voltak és ezeket a felperes oly módon rángatta, hogy a súlypont alá hajolt. A helyes eljárás az lett volna, ha a ládákat egyenként helyezi ki a rakfelület végére és onnan egyenként emeli ki a járműből. A kárt az ellenőrzési körön kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa. Egyúttal hivatkozott arra is, hogy a balesetet a felperes elháríthatatlan magatartása okozta.

[9] Úgy nyilatkozott, hogy ugyan nem volt a munkáltató részéről konkrét utasítás arra, hogy a ládákat csak egyenként kell mozgatni, megengedett volt és elfogadott volt a ládák egyidejű mozgatása is. Ugyanakkor a munkavégzés kezdetén, elindulás előtt a felperesnek a gépjármű megpakolásakor fel kellett becsülnie a ládák súlyát, mert az elvárás volt, hogy a nehezebb darabok kerüljenek alulra. Amikor a dolgozó beemeli a küldeményt a raktérbe, akkor számára kiderül a becsült súlya a küldeménynek, és így lehet elrendezni a dobozokat a raktérbe. Ez a becslés és a megfelelő elrendezés meghatározza azt, hogy kipakolásnál hogyan kerülnek mozgatásra a dobozok. A felperes nem megfelelő munkavégzése is közrehatott a baleset bekövetkezésében. A felperes maga mondta el, hogy rutinfeladat volt számára a pakolás, melyre különösebben nem figyelt oda. Az egymásra rakott doboz oszlopát úgy mozdította meg, hogy a legalsót megfogta, de mivel a legfelül lévő 4. dobozt nem érte el a kezével, ezért a 3. dobozt támasztotta meg. A felperes nem szedte szét a dobozokat és nem próbálta meg egyenként leemelni azokat. A felperes nem tartotta be a munkavédelmi oktatásban foglaltakat, még a saját rutinnal kialakított gyakorlatát sem követte. Állította, hogy az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés körülményeinek megvalósítására

vonatkozó kötelezettségét teljeskörűen teljesítette.

[10] A baleseti sérülés további oka a felperes jobb vállának az üzemi balesetet megelőző kikezeletlen, gyógyulatlan és felülrőlletett állapota, valamint az ehhez kapcsolódó felperesi felróható magatartás, nevezetesen, hogy a vállpanaszokat a felperes a munkáltató és az üzemorvos előtt eltitkolta, mellyel megsértette az együttműködési kötelezettségét, valamint a jóhiszemű joggyakorlás elvét. Azzal, hogy a felperes eltitkolta a betegségét, az alperesnek nem volt lehetősége meggyőződnie arról, hogy a felperes alkalmas a munkakör betöltésére.

[11] Összagszerúségében is vitatta a kereseti követelést. Baleseti táppénz idejére a gondozás, a ház körüli kisegítő, valamint a gyógyszerköltség címén előterjesztett összeg eltúlzott mértékű, egyébként is van együtt élő segítő házastárs és családtag, ezért a felperes egészségkárosodása nem jár ilyen havi plusz kiadással. A gondozás költségeként csak az ápolási díj összegét lehet figyelembe venni, tekintettel arra, hogy a felperest a hozzátartozója gondozta. Kérte a keresetvesztesség tekintetében az öt havi végkielégítés kártérítési összegből történő levonását. Előadta, hogy a felperes nem igazolta, hogy a lakásához tartozó kertben milyen növényi kultúrák voltak, nem jelölte meg, hogy mikor, milyen útvonalon, esetenként kinek a kíséretében közlekedett a gépkocsijával és nem igazolta, hogy milyen távolságra használta a gépkocsit, továbbá azt sem, hogy az üzemeltetési költség ezen időre milyen összegű volt.

Az elsőfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 1.000.000.- forint sérelemdíj, 458.220.- gondozási többletköltség, 2.420.951.- forint háztartási, ház körüli és kerti kisegítő többletköltség, 3.922.987.- forint keresetvesztesség és mindezen összegek után járó kamatok megfizetésére. Kötelezte továbbá az alperest, hogy 2020. december 1-től véghatáridő nélkül havi 10.000.- forint háztartási, ház körüli és kerti kisegítő többletköltség járadékot fizessen meg. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest 687.464.- forint perköltség felperes részére való megfizetésére, míg a felperest 301.862.- forint perköltség alperes részére való megfizetésére.

[13] A határozat indokolása szerint a Kúria 1/2018. (VI. 25.) KMK véleménye alapján az alperest terhelte a mentesülés feltételeinek a bizonyítása. Ellenőrzési kör alatt minden olyan objektív körülményt és tényt érteni kell, amelynek alakítására bármilyen lehetősége volt a munkáltatónak. A végzett tevékenység a munkáltató feladatai ellátása során kifejtett tevékenység, az ezzel összefüggő személyi magatartás, használt anyag, felszerelés,

berendezés, energia tulajdonságából, állapotából, mozgatóból, működéséből eredő okok ilyenek minősülnek. A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban Mt.) 166. § (2) bekezdés a) pontja több együttes feltétel tartalmaz a mentesülés alapjául. A perben nem volt vitás, hogy a felperes a munkaköri feladatait teljesítette az alperes egyik telephelyén, amikor a sérülése bekövetkezett. Ebből következően az eseményt a munkáltató ellenőrzési körébe eső körülmény okozta, így a további feltételek vizsgálata szükségtelen volt, az alperes nem tudta bizonyítani a mentesülés alapjául foglaltakat az Mt. 166. § (2) bekezdés a) pontja alapján.

[14] Ugyancsak nem tudta bizonyítani az alperes a mentesülés alapjául foglaltakat az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja alapján. Nem bizonyította az alperes, hogy olyan tartalmú kioktatást adott volna a felperesnek, hogy a raktéren belül előírta volna a ládák elhelyezését, sőt úgy nyilatkozott az alperes, hogy erre vonatkozóan kioktatást a munkavállalói nem kaptak. Nem volt tehát tiltva az, hogy a ládákat egymásra helyezték, hiszen a ládák pereme is úgy volt kialakítva, hogy ezek illeszkedtek. Arra vonatkozóan sem történt oktatás, hogy a raktérből való kirakodás során a ládákat csak egyesével, vagy meghatározott módon kell mozgatni. Az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt konjunktív feltételek így nem teljesültek, nem a felperes figyelmetlensége volt a kár kizárólagos oka. Az elsőfokú bíróság utalt a tárgyalások során meghallgatott tanú, tanú2 és munkavédelmi vezető tanúvallomására, melyek alapján megállapította, hogy amennyiben az alperes egyértelmű és határozott utasításokat adott volna a felperesnek a körben, hogy hogyan kell mozgatni a ládákat, akkor ez a megbetegedés elleni védekezés megfelelő módja lett volna, különösen akkor, ha azok betartását az alperes ellenőrzi is. A munkáltató azonban ezen kötelezettségét nem teljesítette, így a magatartás nem volt elháríthatatlan sem.

[15] A sérelemdíj tekintetében megállapította, hogy sérült a felperes testi épséghez, egészséghez fűződő személyiségi joga. A 4.000.000.- forint összegben előterjesztett sérelemdíj iránti igényt azonban eltúlzottnak találta és mérsékelte, figyelemmel a felperes korábban is fennállt idült vállpanaszaira, a sérülés jellegére, a szakértő által megállapított, ám karbantartható maradványtünetekre. Értékelte, hogy a felperes jobb vállának megbetegedése nem a perbeli baleset eredményeként alakult ki, ugyanakkor azt a baleset súlyosbította, továbbá azt, hogy a felperes állapota véglegesnek tekinthető, ugyanakkor az idő előrehaladtával a természetes kórokú degeneratív folyamatok révén további állapotrosszabbodás kialakulása nem zárható ki. Figyelembe vette a sérelem okán előállt hátrányt, azt, hogy a felperest a sérülés a korábbi mozgásban gazdagabb életmódjának folytatásában akadályozza.

[16] Az elsőfokú bíróság ítélete tartalmazta, hogy a bíróság tájékoztatta az alperest arról is, hogy a felperes által megjelölt minden egyes kártérítési igény tekintetében részletes nyilatkozatot kell tennie arra vonatkozóan, hogy ha a felperes követelésének a jogalapja fennáll, a felperes helyesen határozta-e meg a bekövetkezett kárának az összegét. Amennyiben nem, az alperesnek részletes számítást, levezetést kell adni arra vonatkozóan, hogy annak összege, mértéke, hogyan határozható meg. Az alperes a felperes kárainak

összezszerűségét érdemben nem vitatta.

[17] A beszerzett igazságügyi szakértői vélemény alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes részére gondozó igénybevétele a vélelmezett gyógytartam ideje alatt indokolt volt, mivel mindennemű (könnyű, közepesen nehéz, nehéz) háztartási és ház körüli munka elvégzésében kiegészítő igénybevételére szorult. Körülbelül nyolc hónap időtartamban napi 2-3 óra, ezt követően a vélelmezett gyógytartam időtartamának végéig, napi hozzávetőlegesen 1-2 óra időtartamban volt indokolt az igénybevétel. Továbbá a kiegészítő szakvélemény szerint a felperesnél a jobb kéz szorítóereje műszeres mérések által is igazoltan csökkent. Miután az alperes e követelés összezszerűségét és a számszaki levezetést érdemben nem vitatta, az elsőfokú bíróság a felperesi követelést megítélte.

[18] A háztartási, ház körüli és kerti kiegészítő többletköltsége kapcsán rögzítette, hogy a felperes igazolta az általa állított művelt kert nagyságát (1017 m² lakóház, udvar) igazolta azt is, hogy a kertet a balesetet megelőzően kizárólag ő művelte, figyelemmel arra, hogy a férjének csípő protézis műtétje volt. Bizonyított, hogy a kertben folyamatos művelést igénylő veteményes és gyümölcsfák találhatók, melyek gondozását a balesetet követően a felperes férje végezte. A favágási munkálatok elvégzésére egy falubeli férfit kértek és kérnek meg, aki 10.000.- forint összegért dolgozik alkalmanként. Bizonyított, hogy több háztartási munka elvégzésében, a teregetésben, vasalásban, porszívózásban, söprögetésben, a balesetet követően a felperes férje nyújt segítséget, és végzi el azokat a felperes helyett. Az elsőfokú bíróság utalt a Kúria Mfv.I.10.613/2013/5. számú döntésére, mely szerint a háztartási munka többletköltsége miatt felmerült kárt a munkáltató akkor is köteles megtéríteni, ha azt a hozzátartozó ellenszolgáltatás nélkül végzi. Az elsőfokú bíróság az igény összezszerűségének megállapításakor azt is figyelembe vette, hogy az alperes e követelés összezszerűségét, az arra vonatkozó számszaki levezetést – bírósági felhívás ellenére – érdemben nem vitatta.

[19] A közlekedési és kísérő többletköltség címén előterjesztett igényt ugyanakkor az elsőfokú bíróság megalapozatlannak találta arra figyelemmel, hogy a felperes nem terjesztett elő arra vonatkozó tényállításokat, hogy a perbeli esetet megelőzően milyenek voltak a közlekedési szokásai, hogyan, milyen módon, hova kellett közlekednie, a perbeli baleset után ez hogyan változott: amennyiben korábban a felperes tömegközlekedési eszközt vett igénybe a helyváltoztatáshoz, a balesetet követően is azzal okozati összefüggésben melyik az az útvonal és mi az a cél, amelyet már tömegközlekedéssel elérni nem tud és amelyhez esetlegesen gépkocsi használata szükséges. A felperes e felhívásnak megfelelő határozott tényállításokat és számszaki levezetést nem közölt, még a 2020. december 4-i beadványában sem. Abból az igazolt úticélok, távolságok, gépjárműfogyasztás és az ezekből adódó számszaki levezetés hiányzott.

[20] Alaposnak találta az elsőfokú bíróság a felperes keresetvesztesség címén előterjesztett igényét azzal, hogy az alperes az összecszerűséget kizárólag annyiban vitatta, hogy abból levonásba kell helyezni a kifizetett végkielégítést. Ezt a hivatkozást azonban nem találta alaposnak, miután az öregségi nyugdíjkorhatár előtt egyéb más módon is megszűnhetett volna a felperes munkaköre, mely esetben szintén jogosult lett volna a végkielégítés összegére a megkeresett jövedelme mellett.

[21] A háztartási kisegítő és a házkörüli kisegítő címén előterjesztett költségpótló járadékigényt részben találta alaposnak, figyelemmel arra, hogy a szakértői vélemény szerint a felperes a jobb felső végtagot fokozottabban megterhelő, közepesen nehéz és nehéz háztartási és ház körüli munkák elvégzésében akadályozott, háztartási és a ház körüli kísérő igénybevétele orvosi szempontból indokolt és elfogadható részben a perbeli balesettel összefüggésben. Miután a szakvélemény alapján részbeni összefüggés állapítható meg a háztartási és ház körüli kisegítő jövőbeni szükségessége és a perbeli baleset között, valamint a könnyű háztartási és ház körüli munkák vonatkozásában annak szükségessége nem állapítható meg, csak a közepesen nehéz és nehéz ház körüli munkák tekintetében, az elsőfokú bíróság a felperes által követeltnél alacsonyabb összegben, havi 10.000.- forintban ítélte meg a járadékot.

[22] A közlekedési és kísérő többletköltség címén előterjesztett költségpótló járadék iránti igényt figyelemmel a felperesi tényállítások hiányosságára, nem találta megalapozottnak.

[23] Az elsőfokú bíróság a pernyertesség-pervesztesség arányát a felperesre kedvezőbb 65-35%-ban állapította meg. A felperes által igényelt sikerdíjat nem találta megítélhetőnek arra figyelemmel, hogy a sikerdíj nem tartozik a Pp. 75.§ (2) bekezdésének fogalmi körbe. Ezért a felperest megillető perköltséget a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdése alapján határozta meg.

Fellebbezés és csatlakozó fellebbezés

[24] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve – tartalma szerint – elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára.

[25] Hivatkozásképpen előadta, hogy az elsőfokú bíróság tévesen, hiányosan, illetőleg iratellenesen állapította meg a tényállást és téves jogi következtetéseket vont le. Az elsőfokú ítélet sérti az Mt. 166. § (2) bekezdését, 167. § (1)-(2) bekezdését, 169. § (1) bekezdését, 173. § (1) bekezdését, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. § és a 2:52. §-át.

[26] Előadta, hogy az alperes bizonyította, hogy a felperes nem a postai szabályoknak megfelelően, nem körültekintően és nem a postai oktatásnak megfelelően végezte a postai egységládák mozgatását. A felperes a munkabaleseti jegyzőkönyvben maga is úgy nyilatkozott, hogy figyelmetlensége okozta a balesetet. A felperes a 2016. december 1-jei személyes meghallgatása során elmondta, hogy váll, kéz és derékfájdalmi korábban is voltak, ezt azonban a munkaalkalmassági vizsgálatok során nem említette az üzemorvosnak, valamint, hogy nem figyelt oda az egységládák rakodása során, mivel azt rutinfeladatnak tekintette. A bíróság nem értékelte azt a tényt, hogy a felperes eltitkolta egészségügyi állapotát, mellyel megsértette az együttműködési kötelezettségét és a jóhiszemű joggyakorlás elvét. Az alperesnek így nem volt tudomása a munkavállaló egészségi állapotának változásáról. Amennyiben a munkaalkalmassági vizsgálat eredménye más lett volna, az alperes annak megfelelően másik munkakört biztosított volna a felperesnek. Nem alapos az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos azon megállapítása, hogy az alperes nem hivatkozhat az elháríthatatlanságra. A szabályozástól eltérő rossz gyakorlat nem alapos indoka a kereseti kérelemnek, a balesetet az alperes ellenőrzési körén kívül eső körülmény okozta, így a felperes keresete megalapozatlan.

[27] A felperes sérelemdíj iránti igénye is megalapozatlan és e körben hivatkozott a PJD2016/2. számú eseti döntésben foglaltakra, melyben foglalt feltételek nem állnak fenn. Ezen túlmenően az elsőfokú bíróságnak a sérelemdíj összezszerúsége tekintetében is bizonyítási eljárást kellett volna lefolytatnia, amit azonban elmulasztott.

[28] A kereseti kérelem összezszerúségének vizsgálata tekintetében az elsőfokú bíróság tévesen és iratellenesen tette azt a megállapítást, hogy az alperes a gondozási díj, és a háztartási, valamint a ház körüli és kerti kisegítés összegét nem vitatta. A per során az alperes folyamatosan vitatta ezeket, a 2020. január 3-i, 2020. február 26-i beadványában, valamint a 2020. december 1-jei tárgyalási jegyzőkönyvben is úgy nyilatkozott, hogy azok túlzottak, és indítványozta, hogy a felperes bizonyítsa állításait. A felperes nem bizonyította, hogy szakképzett gondozót, kerti és háztartási kisegítőt alkalmazott és a bíróság alperesi indítványnak sem találta szükségesnek erre felhívni a felperest. Ezért túlzottak a felperes által megjelölt óradíjak, mivel azok szakképzett gondozók és kisegítők esetében lennének indokoltak, a felperes viszont hozzátartozói segítséget vett igénybe. A felperes egy esetben vett igénybe falubeli segítséget fakivágáshoz, amelyért 10.000.- forintot fizetett, de ezt sem bizonyította.

[29] A továbbiakban is kérte, hogy a keresetvesztés körében a felperesnek kifizetett végkielégítés összege kerüljön levonásra. Az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos értelmezése téves, a felperes munkakörében nincs leépítés az alperesnél, ez a munkakör dinamikusan fejlődő és növekvő tevékenységet szolgál. Nem életszerű azt feltételezni, hogy a felperes munkaviszonya munkáltatói kezdeményezésre egyéb okból is megszűnhetett volna.

[30] A felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, melyben kérte a sérelemdíj, a közlekedési és kísérő többletköltség címén járó vagyoni kártérítés, a költségpótló járadék és a perköltség tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását: a sérelemdíj összegének 4.000.000.- forintra való felemelését, a közlekedési és kísérő többletköltség címén járó vagyoni kártérítés 960.000.- forint összegben való megítélését, a háztartási kisegítő és a ház körüli kisegítő címén a megítélt járadék felemelését 20.000.- forint/óra, míg a közlekedés és kísérő többletköltség járadékként 10.000.- forint/hó összegben való megállapítását. Kérte továbbá a perköltség összegének felemelését a pertárgyérték után számított 20%+ÁFA összegre.

[31] Hivatkozásképpen előadta, hogy az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegét nem kellő mértékben határozta meg. Bizonyított tény, hogy a baleset folytán maradandó egészségkárosodást szenvedett, melynek következtében nemcsak a munkáját veszítette el, de élete végéig mások támogatására fog szorulni, és minden egyes napját fájdalmak között kell leélnie. Az elsőfokú bíróság nem vette megfelelően figyelembe az állandósult fájdalom érzetét és a mellette jelentkező, a mindennapjait jellemző lehangolt kedélyállapotát, továbbá azt, hogy a baleset gyökeresen megváltoztatta a mindennapjait, szabadidős tevékenységeit és a családi életét is, mivel unokaival nem tud már játszani, kirándulni, közös élményeket átélni. Korábban aktív életet élt, futott, teniszezett. Elveszítette továbbá a baleset miatti munkáját is, amelyet nagy örömmel és lelkesedéssel végzett minden nap. Ezen túlmenően a férjével közös ház tulajdonjogát is elveszítette, mivel a baleset következtében kiesett jövedelem után nem tudták finanszírozni a korábban felvett hiteleket. Az ingatlant jelenleg is az állami vagyonkezelőtől bérelik, amelyet hatalmas szegénységként él meg. Az elsőfokú bíróság által meghatározott sérelemdíj összege kirívóan alacsony, az semmilyen tekintetben nem feleltethető meg az ítélet meghozatali ár- és értékviszonyoknak, de még a károkozás időpontja szerinti viszonyoknak sem, ugyancsak nem felel meg az ítélkezési gyakorlatnak. A sérelemdíj vonatkozásában hivatkozott a felperes férjének tanúvallomására, valamint az igazságügyi orvosszakértői véleményben foglaltakra, melyek alátámasztják az általa előadottakat. A Kúria joggyakorlata alapján a perbeli munkahelyi balesetből eredő munkaképesség-csökkenése 30-40%-os, melyért teljes egészében az alperes tartozik felelősséggel. Előadta, hogy a korábbi aktív, életvidám emberből, magatehetetlen, kiszolgáltatott ember lett a baleset következtében, a baleset óta folyamatosan lelki nehézségekkel, megpróbáltatásokkal küzd. Hivatkozott a sérelemdíj magánjogi büntetés funkciójára is, valamint arra, hogy a törvény a hátrány bizonyítását nem követeli meg, arra vonatkozóan megdönthetetlen vélelmet állít fel, elegendő magának a jogsértés tényének a bizonyítása. A baleset következtében sérült a testi épséghez és egészséghez fűződő joga és a munkához való joga, mert a baleset megfosztotta a munkaképességtől. Az ítélkezési gyakorlat magasabb összegben állapítja meg a felperes

egészségkárosodása esetén a sérelemdíj összegét. Előadta, hogy 4.000.000.- forint alkalmas arra, hogy a perbeli baleset során ért nem vagyoni jellegű sérelmek hozzávetőlegesen reparálásra kerüljenek.

[32] A háztartási kisegítő többletköltsége tekintetében utalt a felperes férjének tanúvallomására és az igazságügyi szakértői véleményben foglaltakra, melyek bizonyítják, hogy kisegítésre szorul a mindennapokban. Laikusként is megállapítható, hogy egyfolytában az oldalához szorított karral szinte semmilyen háztartási munkát nem lehet ellátni. Az elsőfokú bíróság a havi 20.000.- forint összegű járadék helyett 10.000.- forintot ítelt meg mindenfajta számszaki levezetés nélkül. Ez érthetetlen, figyelemmel arra, hogy az alperes annakösszszerűségét nem vitatta, a perben beszerzett orvosszakértői vélemény pedig kétséget kizáróan megállapította a kisegítésre való rászorultságát.

[33] A közlekedési többletköltség és a kísérő többletköltsége kapcsán az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt, hogy a felperes orvosilag alátámasztottan akadályozott a tömegközlekedésben a mai napig, vezetni egyáltalán nem tud, a mai napig kísérőt és személygépjárművet kell igénybe vennie minden alkalommal, amikor kimozdul otthonról, mely tetemes kiadást jelent számára. Hivatkozott a férj tanúvallomására, mely szerint korábban a felperes vezetett, ezt követően azonban már csak ő vezet, a felperest különböző orvosi kezelésekre és kontrollvizsgálatokra vitte. Ugyancsak hivatkozott az igazságügyi szakértői véleményben foglaltakra, mely szerint „a tömegközlekedési eszközök biztonságos igénybevétele a felperest a sérülése vélelmezett gyógytartam időtartamában akadályozta, ezen időtartamban kísérő igénybevétele szakértői szempontból indokolt és elfogadható. Ezen időtartamon túl a felperes megnehezült tömegközlekedési körülmények között, például hosszabb úton, amikor számára ülőhely nem biztosítható, a tömegközlekedés biztonságos igénybevétele, valamint nehezebb súlyú csomagokkal történő közlekedés esetén akadályozottnak tekinthető”.

[34] Az ügyvédi munkadíj tekintetében előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 75.§ (2) és (3) bekezdését, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: régi Ütv.) 9. § (2) bekezdését, mely szerint az ügyvédi megbízási díj szabad megállapodás tárgya, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat. A peres képviselőt öt éven keresztül történő előlegzése és ellátása egyértelműen azt igazolja, hogy mérséklésnek nincs helye. Az elsőfokú bíróság jogellenesen mérsékelte a munkadíjat azon oknál fogva, hogy a sikerdíj nem tartozik a perköltségnek a Pp. 75. § (2) bekezdésben foglalt fogalmi körbe.

[35] A felek fellebbezési ellenkérelmet – felhívás ellenére – nem terjesztettek elő.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indokai

[36] Az alperes fellebbezése megalapozatlan, a felperes csatlakozó fellebbezése részben alapos.

[37] Az alperes fellebbezésében alaptalanul állította a tényállás iratellenességét és a téves jogi következtetést. Az elsőfokú bíróság a régi Pp. 206.§ (1) bekezdése szerint eljárva a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapította meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékelte, és meggyőződése szerint bírálta el. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás adatait okszerűen mérlegelte, abban iratellenesség vagy logikátlan következtetések nem voltak.

[38] A másodfokú bíróság az alperes kártérítési felelőssége kapcsán az alábbiakra mutat rá: az alperes azt állította, hogy bizonyította, hogy a felperes nem a postai szabályoknak, nem a postai oktatásnak megfelelően végezte a postai egységládák mozgatását. Ezzel szemben maga az alperes nyilatkozott úgy a 66. sorszámú beadványában, hogy nem volt a munkáltató részéről konkrét utasítás arra, hogy a ládákat csak egyenként lehet mozgatni, megengedett és elfogadott volt a ládák egyidejű mozgatása is. Az alperes előadása szerint ládánként fel kellett becsülni azok súlyát és a becslés, valamint az ennek figyelembevételével megvalósuló ládák elrendezése határozta meg a mozgatást. A felperes személyes előadása lényegében ezzel egyező volt: a felperes elmondta, hogy nem volt arra nézve tiltó szabály, hogy csak egyenként kell a ládákat mozgatni, és hogy lényegében a gépjárművezetők maguk alakították ki azt a módszert, amivel minél gyorsabban a munkájukat el tudták végezni. Mindenki úgy csinálta a rakodást, ahogy leggyorsabb volt. Ez egyértelműen az Mt-be és munkavédelmi szabályokba ütközik. Az Mt. 51.§ (4) bekezdése a munkáltató alapvető kötelezettségei között szabályozza, hogy a munkáltató biztosítja az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeit. A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 50. §-a előírja, hogy a munkavállaló csak olyan munkával bízható meg, amelynek ellátására egészségileg alkalmas, rendelkezik az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretekkel, készséggel és jártassággal. Az Mvt. 55. § (1) bekezdése szerint a munkáltatónak oktatás keretében gondoskodnia kell arról, hogy a munkavállaló munkába álláskor vagy munkakör megváltozásakor elsajátítsa és a foglalkoztatás teljes időtartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel, megismerje a szükséges szabályokat, utasításokat és információkat. Az oktatást rendszeres munkaidőben kell megtartani, és szükség esetén időszakonként - a megváltozott vagy új kockázatokat, megelőzési intézkedéseket is figyelembe véve - meg kell ismételni.

[39] Már önmagában is azt igazolja, hogy a munkáltató nem biztosította a biztonságos munkavégzés feltételeit, hogy a ládák súlyát nem lehet pontosan megbecsülni, lényegében a gépjárművezetők mérlegelésére volt bízva a munkavégzés mikéntje. Ezáltal az alperes a biztonságos munkavégzés megszervezésére, irányítására vonatkozó kötelezettségeit nem teljesítette. A tanúvallomások igazolták, hogy nem volt tiltó szabály a húzó mozdulatokra és hogy az alperes csak a balesetet követően oktatta ki a munkavállalókat arról, hogy hasonló esetben egyenként kell leemelni az egységládákat és nem szabad több darabot egyszerre mozgatni. Ezen túl az alperes a mozgatáshoz megfelelő eszközt sem biztosított (munkabaleseti jegyzőkönyv, tanú, tanú2 tanúvallomása). Mindezek alapján helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes az alperes a rá háruló bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, az Mt. 166. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti mentesülési feltételeket nem tudta bizonyítani. Az alperes működési körébe tartozó anyagmozgatás az ellenőrzési körébe tartozott, és a baleset nem volt elháríthatatlan. Ezen túlmenően a felperes részéről szabálytalan munkavégzés sem volt megállapítható, mert az alperes elismerten nem hozott olyan szabályt, hogy csak egyenként lehetne mozgatni a ládákat.

[40] Iratellenesen hivatkozott arra az alperes fellebbezésében, hogy a felperes a munkabaleseti jegyzőkönyvben maga is úgy nyilatkozott, hogy figyelmetlensége okozta a balesetet. Az alperes maga töltötte ki a munkabaleseti jegyzőkönyvet és abban maga tüntette fel a baleset okaként a munkavállaló figyelmetlenségét, ez azonban nem volt a peradatok alapján megállapítható. A bizonyítási eljárás adatai az alperes hivatkozásával szemben azt igazolták, hogy az alperes nem biztosította a megfelelő munkavédelmi oktatást, és a biztonságos munkavégzéshez szükséges utasításokat. Ugyancsak nem tekinthető kizárólagos elháríthatatlan magatartásnak az, hogy a felperes a balesetet megelőző egy héttel még betegállományban volt vállbetegsége folytán: a balesetet nem a felperes megváltozott egészségi állapota okozta, hanem az anyagmozgatás nem megfelelő szabályozottsága. Az alperes kizárólag mentesülésre hivatkozott, kármegosztásra nem. Mindazonáltal a kármegosztás, és az annak megállapításához szükséges vétkes közrehatás feltételei sem bizonyítottak. Az igazságügyi szakértő szakvéleményében megállapította, hogy a felperesnek a perbeli balesetet megelőzően is voltak jobboldali vállízületi panaszai, amelyek azonban a rendelkezésre álló házi orvosi dokumentáció alapján az alkalmazott kezelések hatására a perbeli balesetet megelőzően javultak. Egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy szakértőileg nem igazolható, hogy a felperes a perbeli balesetet megelőzően is fennállt megbetegedései közrehatottak volna a perbeli baleset bekövetkezésében, továbbá, hogy a felperes a baleset napján alkalmas volt a munkaköre ellátására. A felperes foglalkozásegészségügyi alkalmassági vizsgálatára 2013. november 5. napján került sor, ez alkalommal a felperes alkalmasnak minősült, ekkor befagyott váll szindrómája nem volt, csak egyéb, időszakosan előforduló alkalmi panaszai (hát-, és derékfájdalom), melyek az életkorából adódóan is jellemző megbetegedések. 2014. márciusában a felperes vállpanaszai az orvosai dokumentáció szerint a kezelések hatására jelentősen csökkentek. Mindezek alapján nem igazolt az alperes azon állítása, hogy a felperes szándékosan eltitkolta volna megbetegedését.

[41] Tévesen hivatkozott az alperes arra, hogy a sérelemdíj alapjául szolgáló jogszabályi feltételek nem állnak fenn, és e körben tévesen hivatkozott a PJD.2016.2. számú eseti

döntésre. A hivatkozott határozat azt tartalmazza, hogy a sérelemdíj megállapításának feltétele a személyiségi jog sérelme (jogellenesség) és a nem vagyoni sérelem. A felelősség feltétele a magatartás és a sérelem közötti okozati összefüggés és a felróhatóság azzal, hogy a személyiségi jogi sérelem feltételezi a személyiséget ért valamilyen fokú hátrányt, amely kifejeződhet testi, lelki, avagy a sérelmet szenvedő személyt körülvevő környezeti változásokban. A hivatkozott határozat polgári ügyben született. Ezzel szemben a 2014. március 15-től hatályos Mt. 9. § (1) bekezdése szerint a munkavállaló és a munkáltató személyiségi jogainak védelmére, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a Ptk. 2:42-54. §-át kell alkalmazni azzal, hogy a Ptk. 2:52. § (2) és (3) bekezdés, valamint a 2:53. §-a alkalmazásakor e törvény kártérítési felelősségre vonatkozó szabálya az irányadó. Ebből kifolyólag a hivatkozott bírósági határozatból a munkajogi specialitásokra tekintettel nem alkalmazható azon előírás, hogy a felelősség feltétele lenne a felróhatóság bizonyítása is, tekintettel arra, hogy az Mt. 166. §-a a munkáltató vétkessége tekintet nélküli objektív kártérítési felelősségét írja elő. Ezen túl az alperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegszerűsége tekintetében a bizonyítási eljárást nem folytatta le. Az elsőfokú bíróság a felek bizonyítási indítványai és az általuk becsatolt bizonyítékok alapján a szükséges bizonyítást a sérelemdíj összegszerűsége tekintetében is lefolytatta, a felperest és a felperes férjét meghallgatta, az igazságügyi szakértőt kirendelte és a szakértői véleményt értékelte. A feleknek egyéb bizonyítási indítványuk és bizonyítékok nem volt. Az elsőfokú bíróság így a szükséges bizonyítást lefolytatta, és az alapján a tényállást helyesen állapította meg, valamint a megfelelő jogszabályi rendelkezések helyes alkalmazásával is érdemben helytálló döntést hozott a jogalap tekintetében.

Tény, hogy az alperes a kereset összegszerűségét is vitatta, e körben azonban ellenkérelme nagyrészt csak általános vitatást tartalmazott, amennyiben azok bizonyítatlanságára és eltúlzott mértékére hivatkozott, melyeket az elsőfokú bíróság elbírált. Emellett azonban az alperes hivatkozott arra is, hogy a gondozás költségeként csak az ápolási díj összegét lehet figyelembe venni, tekintettel arra, hogy a felperest a hozzátartozója gondozta. E körben helytállóan hivatkozott a felperes a bírói gyakorlatra, mely szerint a károsult gondozásával, a háztartási kisegítéssel és a kíséréssel felmerült munkát a hozzátartozó a károkozó helyett, az ő költségére és a károsult érdekében végzi. A munka valós értékeként a minimálbér értéke elfogadható (BH2017. 403.). A munkáltató egészségkárosodásért fennálló kártérítési felelőssége összegszerűségének egyes kérdéseiről szóló 3/2018. (IX. 17.) KMK vélemény is előírja, hogy a házastárs, más hozzátartozó által ellenérték nélkül végzett munka nem szolgálhat a kárért felelős munkáltató javára. Önmagában a szívésségből megvalósuló hozzátartozói, rokoni segítség nem eredményezheti a károkozó mentesülését. Az ily módon végzett munka bizonyított értékét meg kell térítenie, a hozzátartozók nem kötelesek ellenérték nélkül végzett munkára a károkozó kártérítési kötelezettségének mérséklése céljából. A károsulttal közös háztartásban élő hozzátartozó a munkavállaló személyéhez kötött tevékenységekhez (ápolás, gondozás, szállítás stb.) közvetlenül kapcsolódó kárait - ideértve az ellenérték nélkül végzett munka értékét - perben állás és a károsult engedményező nyilatkozata nélkül érvényesítheti. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan döntött a gondozási költség összegszerűsége tekintetében is.

[42] Alaptalanul hivatkozott az alperes az eljárás során és a fellebbezésben arra, hogy a keresetvesztességből levonásba kell helyezni az egészségügyi alkalmatlanság miatti felmondás folytán a felperesnek kifizetett végkielégítést. Az Mt. 172. § (1) bekezdése kógens módon határozza meg, hogy a kártérítés összegéből mit kell levonni. Így a társadalombiztosítás vagy az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár által nyújtott ellátást, amit a jogosult megkeresett, vagy az adott helyzetben elvárhatóan megkereshetett volna, amihez a jogosult a megrongálódott dolog hasznosításával hozzájutott, illetőleg amihez a jogosult a károkozás folytán megtakarított kiadások eredményeképpen jutott hozzá. A végkielégítés a fent felsoroltak egyikébe sem tartozik és annak rendeltetése is eltérő. A végkielégítés a munkaviszony munkáltató működésével összefüggő okból, illetve a munkavállaló egészségügyi alkalmatlansága miatti munkáltatói felmondása esetére meghatározott juttatás. A végkielégítésre való jogosultság egyrészről a munkaviszony megszüntetés módjától, másrészről a munkaviszonyban töltött időtől függ. A végkielégítésnek valóban van egy ideiglenes jövedelempótló, szociális jellege is. A végkielégítést az 1991. évi XLVIII. törvény szabályozta elsőként és iktatta be a Munka Törvénykönyvéről szóló 1967. évi II. törvénybe. A törvény indoklása a végkielégítéssel összefüggésben annak „szociális indokait” hangsúlyozza. A 174/B/1999. AB határozatban (ABH 2005, 870, 875.) az Alkotmánybíróság megállapította: „[r]endeltetését tekintve a végkielégítés a munkakeresés időszakában, az ismételt munkavállalásig terjedő időben egyfajta anyagi jellegű támogatást jelent és a megélhetés biztosítását célozza azon nyugellátásra nem jogosult foglalkoztatottak számára, akiknek a jogviszonya önhibájukon kívül (tehát nem szakmai alkalmatlanság, a szolgálatra való méltatlanná válás, stb. miatt) kerül megszüntetésre”. A jogintézményről az Alkotmánybíróság a 68/2006. (XII. 6.) AB határozatban rögzítette, hogy a végkielégítés funkciója a tisztességes végelbánás egyik eszközeként az, hogy a munkáltató oldalán felmerült okból az adott foglalkoztatási jogviszonyból kikerülő személy újraalkalmazásáig anyagi biztonságban legyen (ABH 2006, 740, 758.). A végkielégítés ugyanakkor az adott munkáltatónál eltöltött hosszabb idejű munkaviszonyt is elismeri, és figyelembe veszi, hogy lényegében nem a munkavállaló hibájából került sor a munkaviszony megszüntetésére. A 600/B/2000. AB határozatban és a 257/B/2009. AB határozatban a testület megállapította, hogy „a végkielégítés, mint a tisztességes végelbánás eszköze valóban olyan jogintézmény, amelynek funkcióját illetően kimutatható az anyagi elismerés, az adott munkáltatónál viszonylag hosszabb ideje fennálló jogviszony felszámolásakor a foglalkoztatási jogviszonyra vonatkozó követelményeknek megfelelően teljesített munkavégzés honorálása is”. Az elmaradt jövedelem címén járó kártérítés összege a végkielégítéssel nem csökkenthető annak eltérő rendeltetésére tekintettel. Ezt igazolja az is, hogy a jogellenes munkaviszony megszüntetés jogkövetkezményeinek szabályozásánál, az Mt. 82.§-ban a jogalkotó az elmaradt jövedelem címén jár kártérítéssel felül – a jogszabályi feltételek fennállása esetén – a végkielégítés megfizetéséről is rendelkezik. Ezért az elsőfokú bíróság helytállóan járt el, amikor a végkielégítés összegét a keresetvesztességből nem helyezte levonásba.

[43] A felperes csatlakozó fellebbezése a háztartási kisegítő és a házkörüli kisegítő költségpótló járadéka, továbbá a közlekedés és kísérő többletköltsége és járadéka tekintetében megalapozatlan, a sérelemdíj és a perköltség tekintetében részben alapos.

[44] A háztartási és házkörüli kisegítő költségpótló járadéka tekintetében az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat megfelelően értékelte. Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint a jelenleg és a jövőben a jobb felső végtagot fokozottabban megterhelő közepesen nehéz és nehéz háztartási és házkörüli munka elvégzésében akadályozott a felperes, és e tekintetben a perbeli balesettel való okozati összefüggést csak részben állapította meg. Ezen elsőfokú ítéleti indokolás helytálló, megalapozott indokát képezi annak, hogy a járadékigényt az elsőfokú bíróság csupán 10.000.- forint/hó összegben állapította meg. A munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény megállapítja, hogy természetes kórokú és ezzel együtt munkahelyi eredetű egészségkárosodás esetén a bíróságnak a kártérítési felelősség jogalapjára, a munkaviszonnyal összefüggésre vonatkozóan arról kell állást foglalnia, hogy a munkáltató kártérítési felelőssége a teljes kár helyett, annak hányad részére áll fenn. A kárviselés arányát a természetes kórokú és a munkahelyi eredetű egészségkárosodás egymáshoz viszonyított aránya szerint kell meghatározni. A KMK vélemény csak a jövedelemcsökkenésben mutatózó kár tekintetében rendelkezik úgy, hogy ha a munkavállaló egészségi állapota nem okozott jövedelemcsökkenést és a jövedelemcsökkenésben mutatózó kár a munkaviszonyával összefüggésben következett be, a munkáltató a teljes kárért felel. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a természetes kórokú és a munkahelyi eredetű egészségkárosodás egymáshoz viszonyított aránya szerint határozta meg a kártérítés mértékét. Emellett helytállóan értékelte, hogy a felperes csak a közepesen nehéz és nehéz házkörüli munkák elvégzésében akadályozott. Ezt a másodfokú bíróság azzal egészíti ki, hogy a felperes saját személyes előadása szerint a kertben pár gyümölcsfa van, 4-5 málna és a fűnyírás, illetőleg eseti jelleggel a favágás merül fel elvégzendő munkaként a kertben.

[45] Ugyancsak helytálló az elsőfokú bíróság döntése a közlekedési és kísérő többletköltség címén előterjesztett kárigény kapcsán. Lényegében az elsőfokú bíróság ezen követelést bizonyítatlanságra tekintettel utasította el arra hivatkozással, hogy a felperes nem terjesztett elő se tényállításokat, se bizonyítékokat arra, hogy a perbeli balesetet megelőzően milyenek voltak a közlekedési szokásai, majd ezek a perbeli baleset következményeként hogyan és milyen módon változtak meg. A felperes előadásaiból az igazolt úticélok, távolságok, gépjárműfogyasztás és az ezekből adódó számszaki levezetés hiányzott, a felperes mindösszesen általánosságban hivatkozott arra, hogy orvosi kezelésekre és bevételekre is gépkocsival jár. A következetesen érvényesülő bírói gyakorlat szerint közlekedési többletköltség iránti járadék akkor állapítható meg a károsult javára, ha igazolja, hogy a többletköltséggel járó megváltozott közlekedési szokásai a balesettel állnak okozati összefüggésben (Kúria PfvIII.22.573/2017/4.). A felperes e körülményeket nem adta elő és nem is igazolta. Mindazonáltal a szakértői vélemény is azt állapította meg, hogy az egy éves gyógytartam időtartamán túl a felperes megnehezült tömegközlekedési körülmények között, pl. hosszabb úton, mikor számára ülőhely nem biztosítható, valamint nehezebb súlyú csomagokkal történő közlekedés esetén tekinthető csak akadályozottnak. Önmagában a bizonyítási kötelezettségét nem teljesíti azon általános jellegű tényelőadás, hogy a felperes férjével kezelésekre, vizsgálatokra kezdetben hetente, később havonta jártak. Ez sem a közlekedési többletköltség, sem a kísérő többletköltség iránti igényt nem alapozza meg, figyelemmel arra is, hogy nem bizonyított, hogy a felperes kísért milyen időtartamban vett és vesz igénybe a balesettel okozati összefüggésben. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a felperes szakértői vizsgálata alkalmával – perbeli előadásával szemben – úgy nyilatkozott, hogy 2017. nyarán vezetett először a baleset óta, de csak egyszer-kétszer, egyébként azóta

nem vezet.

[46] A sérelemdíj alapjául szolgáló fellebbezési hivatkozás részben alapos. A felperes a baleset következményeként a jobb váll zúzódását szenvedte el, a szakértői vélemény szerint a felperes jobb vállának megbetegedése nem a perbeli baleset eredményeként alakult ki, a felperes már meglévő jobb váll panaszait a perbeli baleset súlyosbíthatta. A felperesnél a balesettel összefüggésben 20%-os baleseti eredetű munkaképességcsökkenést, 15%-os összszervezeti egészségkárosodást állapítottak meg, melynek gyógytartama egy év volt. A sérüléssel összefüggésben több kezelés és műtét is szükségessé vált. A felperes állapota kialakultnak, véglegesnek tekinthető, az idő előrehaladtával a természetes kórokú degeneratív folyamatok révén további állapotrosszabbodás kialakulása előfordulhat. A szakértői vélemény szerint a felperesnél a perbeli balesettel okozati összefüggésben alkalmazkodási zavar, enyhébb fokú szorongásos-depressziós tünetei jöhetnek létre, melyekre tekintettel átmenetileg pszichiátriai szakorvosi gyógyszeres kezelése is lezajlott. Ezen pszichés zavar tünetei a felperesnél a vizsgálati helyzetben már nem voltak feltárhatóak. A felperes a baleset következtében a munkáját is elveszítette. A felperest maradványállapota a jobb felső végtagot fokozottabban megterhelő mindennapi élet- és szabadidős tevékenységek (fizikai munka, kirándulás, sport) elvégzésében enyhe, közepes fokban akadályozhatja. Ugyanakkor azt is értékelni kellett, hogy a felperes megbetegedése csak részben baleseti eredetű. Mindezek alapján a másodfokú bíróság megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság által meghatározott 1.000.000 Ft sérelemdíj a fenti körülményeket, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatását nem értékeli megfelelően. Ezért a másodfokú bíróság a sérelemdíj összegét a károkozaskori értékviszonyokra figyelemmel 2.000.000 forintra felemelte.

[47] Az ezen túlmenő sérelemdíj iránti csatlakozó fellebbezés megalapozatlan: a szakértői vélemény szerint a felperes életvitelét, életminőségét pszichés állapota tartósan nem befolyásolta, a felperes életvitele életminősége megváltozása következtében létrejött enyhe tüneteket mutató pszichés zavara lényegében lezajlott. A ház tulajdonjogának elvesztése és a baleset közötti okozati összefüggést a felperes nem tudta bizonyítani a perben. Miként arra a szakértő is utalt, a fájdalom egy szubjektív érzet, amely orvosszakértői módszerekkel nem megállapítható. A felperes a perbeli előadásával szemben a szakértő meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy 2015. ősztől egyedül jár el a boltba és közvetlenül a baleset előtt nem sportolt semmit, a kertnek és a párjának élt. Előadta azt is, hogy 2015. tavaszán kezdett el háztartási munkát végezni, illetőleg a műtétet követően két hónap múlva. Mindezek alapján oly nagymértékű és gyökeres életváltozást a felperes nem igazolt, mint amit a per során tett tényelőadásában. Ténykérdés, hogy a felperes jobb váll megbetegedése folytán - mely csak részben a perbeli baleset következménye - unokáit megemelni nem tudja és a játék során is akadályozott lehet, ugyanakkor nem akadályozott az unokáival való egyéb módon történő foglalkozásban és fizikai terhelést nem jelentő játékokban. Nem lehet továbbá eltekinteni attól, hogy a felperes bekövetkezett egészségi állapota, jobb váll megbetegedése csak részben a perbeli baleset következménye. A sérelemdíj mértékét nem önmagában a baleseti eredetű munkaképesség-csökkenés és az összszervezeti egészségkárosodás határozza meg, hanem annak mértékét a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerint az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és a környezetére gyakorolt hatására – tekintettel kell meghatározni. A magánjogi büntetés

szükségességére a felperes az elsőfokú eljárás során nem hivatkozott. E körben utal arra a bíróság, hogy a bizonyítási eljárás során az alperes tudatos, szándékos kötelezettségszegő magatartására utaló adatok nem voltak, miként ismétlődő szabálytalanság sem merült fel.

[48] A perköltség vonatkozásában előterjesztett csatlakozó fellebbezés részben alapos. A felperes megbízási szerződést csatolt arra nézve, hogy a felperes és a felperesi jogi képviselő 2015. január 6-án abban állapodtak meg, hogy az ügyvédi munkadíj a teljes befolyó tőkeösszeg és kamat összegének 20%-a + ÁFA, azzal, hogy amennyiben peres eljárás során történő képviselő szükséges, annyiban további 10% + ÁFA, azaz mindösszesen 30% + ÁFA összeg a megbízási díj. A felperes előadta, hogy a megbízási szerződés szerinti további 10% + ÁFA megbízási díj eltekintésétől az ügyvédje eltekintett, ez tehát a teljes ügyvédi munkadíjba nem számít bele. A felperes sem az elsőfokú, sem a fellebbezési eljárásban a követelt ügyvédi munkadíj pontos összegét nem számolta ki, 20%+ÁFA összeg megfizetését kérte.

[49] A régi Pp. 75. § (1) bekezdése szerint perköltség – a törvényben meghatározott kivételeket nem tekintve – mindaz a költség, ami a felek célszerű és jóhiszemű pervitelével kapcsolatban akár a bíróság előtt, akár a bíróságon kívül merült fel (előzetes tudakozódás és levelezés költsége, eljárási illeték, tanú- és szakértői díj, ügygondnoki és tolmácsdíj, helyszíni tárgyalás és számlák költsége stb.). A (2) bekezdés szerint a perköltséghez hozzá kell számítani a felet képviselő ügyvéd, jogtanácsos, illetve szabadalmi ügyvivő készkiadásait és munkadíját is. A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 1. § (1) bekezdése szerint e rendelet hatálya a polgári és közigazgatási bírósági eljárásban a felet, a beavatkozót és az érdekeltet képviselő, ügyvédi tevékenységet gyakorló egyéni ügyvéd, európai közösségi jogász, ügyvédi iroda és kamarai jogtanácsos munkadíjának és készkiadásainak felszámítására és megállapítására terjed ki. A 2. § (1) bekezdése szerint az ügyvéd által képviselt fél ügyvédi költségként a fél és az ügyvéd között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben kikötött munkadíj, valamint a fél által ügyvédje részére költségtérítésként megfizetett indokolt kézkiadások együttes összegét számíthatja fel.

[50] A másodfokú bíróság nem értett egyet azzal, hogy a kizárólag sikerdíjként meghatározott ügyvédi munkadíj ne lenne a perköltség része. A régi Ügyvédi tv. 9.§ (2) bekezdése szerint az ügyvédi megbízási díj szabad megállapodás tárgya. A régi Pp. 75.§ (2) bekezdése és 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése nem ír elő olyan feltételt az ügyvédi munkadíj kapcsán, hogy a félnek igazolni kellene a megbízási szerződésen túl a tényleges megfizetést is, és ezt a bírói gyakorlat sem követeli meg. Jelen esetben a kizárólag sikerdíjként meghatározott ügyvédi megbízási díj a felperesi jogérvényesítést segítette: a felperes kedvezőtlen anyagi körülményei folytán nem volt abban a helyzetben, hogy előre kifizesse az ügyvédi megbízási díjat. A megbízási szerződés alapján azonban a felperes ezt az ügyvédi munkadíjat megfizetni köteles a jogi képviselőnek, az a felperes célszerű és jóhiszemű pervitelével összefüggésben indokoltan merült fel. A per befejezését követően a felperesnek már nem lenne módja a kifizetett munkadíjat perköltségként érvényesíteni az alperessel szemben. Önmagában az, hogy a felek eredményességtől tették függővé az ügyvédi munkadíjat, és annak összegét a megítélt követelés meghatározott százalékában határozták

meg, nem jelenti azt, hogy a felperes azt nem követelheti perköltségként a perben. Egyébiránt az új Ügyvédi tv., az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 30.§ (3) bekezdése kifejezetten rendelkezik a sikerdíj kikötéséről és annak – meghatározott korlátok közötti – bíróság előtti érvényesíthetőségét.

[51] A pernyertesség-pervesztesség aránya a másodfokú eljárásban a felperesre kedvezőbb 74-26%-ra változott. A sikerdíj az első- és másodfokú perköltséget is tartalmazta. Ez alapján – figyelemmel a régi Pp. 81.§ (1) bekezdésére – a felperest 1.320.500 forint első- és másodfokú perköltség illetné meg $(8.922.158 \times 0,2 \times 0,74)$, de ebből még levonásba kell helyezni az alperest megillető első- $(12.082.158 \times 0,05 \times 0,26 = 157.000)$ forint), és másodfokú (78.500) forint) perköltséget. Így a felperest megillető első-, és másodfokú perköltség összege 1.085.000 forint és ÁFA figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése és 4/A.§-ára. A felperes ezt meghaladó pontos számításokat nem közölt. Az öt éven át tartó első-, és másodfokú eljárásban a jogi képviselő végig, a tárgyalásokon és a tárgyalásokon kívül eljár, a bíróság felhívásainak eleget tett, számos, szakmailag kidolgozott beadványt terjesztett elő, ezért a munkadíj mérséklése nem indokolt.

[52] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a gondozási többletköltség, a háztartási-, ház körüli kisegítő többletköltség és járadék, a közlekedési és kísérő többletköltség és járadék, valamint a keresetvesztesség tekintetében helybenhagyta, a sérelemdíj és a perköltség vonatkozásában megváltoztatta, és a sérelemdíj összegét 2.000.000 (kétfélmillió) forintra, a felperest megillető perköltséget 1.085.000 (egymillió-nyolcvanötezer) forintra emelte fel, míg az alperes perköltségét mellőzte.

[53] A régi Pp. 253.§ (3) bekezdése szerint a másodfokú bíróság a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül határozott a le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett és meg nem térült költség megfizetéséről. Az eljárási illeték és a szakértői díj összegét az alperes a 74%-os peresztesség alapján köteles megfizetni. A felperes munkavállalói költségkedvezménye folytán mentesül a meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetése alól figyelemmel a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdésére.

Záró rész

[54] Az alperes a pervesztessége arányában köteles a tárgyi költségfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére a 6/1986. (VI. 26) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján. A fellebbezési illeték összege az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46.§ (1) bekezdésén alapul. A felperes munkavállalói költségkedvezménye folytán mentesül a fellebbezési illeték megfizetése alól a 6/1986. (VI. 26) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése alapján.

[55] A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el a régi Pp. 256/A.§ f) pontja alapján eljárva.

[56] Az ítélet elleni fellebbezést a Pp. 233.§-a zárja ki.

Budapest, 2021. május 27.

dr. Vajasi Sándor s.k.
s.k.
a tanács elnöke
bíró

dr. Kovács Edit s.k.

dr. Kulisity Mária
előadó bíró